Uchwała Nr 45/2026
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 19 listopada 2026 r.

dotycząca projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej

Po rozpatrzeniu, na wniosek Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 października 2026 r. (pismo DP-WLS.0220.17.2026.AS), projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej, Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dalej: „Rada") przedstawia następującą opinię.

Rada po raz kolejny podkreśla konieczność realnego wzrostu wynagrodzeń w szkolnictwie wyższym i nauce, zgłaszając szereg istotnych wątpliwości dotyczących skali projektowanej podwyżki oraz sposobu jej ustalenia. Uzasadnienie projektu koncentruje się przede wszystkim na potrzebie dostosowania najniższych stawek wynagrodzeń akademickich do wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę w gospodarce narodowej. Tymczasem, zgodnie z art. 137 ust. 2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, przy określaniu wysokości minimalnego wynagrodzenia profesora należy mieć na uwadze adekwatność tego wynagrodzenia do kwalifikacji niezbędnych do zatrudnienia na tym stanowisku. Ograniczanie polityki płacowej do utrzymywania najniższych stawek nieznacznie powyżej płacy minimalnej w żadnej mierze nie odpowiada temu ustawowemu kryterium.

Rada zwraca uwagę na szczególnie niepokojącą sytuację osób rozpoczynających karierę akademicką. Po wejściu w życie projektowanej regulacji minimalne wynagrodzenie zasadnicze asystenta wyniesie 4 970 zł, a zatem zaledwie o 20 zł więcej niż minimalne wynagrodzenie za pracę obowiązujące w 2027 r. Analogiczny problem dotyczy najniższych stawek wynagrodzeń pracowników naukowych Polskiej Akademii Nauk. W ocenie Rady tak niski poziom wynagrodzeń nie odpowiada wymaganym kwalifikacjom, zakresowi obowiązków badawczych i dydaktycznych ani odpowiedzialności związanej z pracą naukową.

Rada zwraca ponadto uwagę na postępujące pogarszanie się relacji minimalnych wynagrodzeń w nauce do wynagrodzeń w gospodarce narodowej. Zgodnie z komunikatami Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego przeciętne wynagrodzenie w trzecim kwartale 2025 r. wyniosło 8 771,70 zł (M.P. z 2025 r. poz. 1148), natomiast w trzecim kwartale 2026 r. – 9 317,01 zł (M.P. z 2026 r. poz. 1122), co oznacza wzrost o ok. 6,2% rok do roku. Na tym tle proponowany wzrost minimalnego wynagrodzenia profesora o ok. 3% budzi poważne zastrzeżenia i rodzi ryzyko dalszego osłabienia atrakcyjności wynagrodzeń akademickich.

Utrzymywanie tak niskich stawek minimalnych pogłębia trudności w pozyskiwaniu i zatrzymywaniu wykwalifikowanych pracowników, zwłaszcza w dyscyplinach, w których uczelnie i instytuty naukowe konkurują o specjalistów z innymi sektorami gospodarki. Szczególne znaczenie ma to w odniesieniu do młodej kadry naukowej oraz możliwości odtwarzania potencjału kadrowego uczelni i jednostek naukowych. Trudno oczekiwać trwałego

wzrostu potencjału badawczego i innowacyjności kraju bez zapewnienia odpowiednich warunków zatrudnienia dla osób prowadzących badania naukowe i kształcących przyszłe kadry.

Istotne zastrzeżenia Rady budzi także ograniczony zakres oddziaływania projektowanego rozporządzenia. Podwyższenie stawek minimalnych nie oznacza podwyżki wynagrodzeń o 3% dla wszystkich pracowników sektora, ponieważ obowiązek ich dostosowania dotyczy przede wszystkim pracowników, których dotychczasowe wynagrodzenia zasadnicze są niższe od nowych minimów. Z przedstawionej oceny skutków regulacji wynika, że spośród szacowanych na 42,2 mln zł rocznych skutków finansowych jedynie 6,1 mln zł przypisano bezpośrednio do wzrostu wynagrodzeń zasadniczych nauczycieli akademickich w uczelniach publicznych. Tak określony zakres regulacji nie zapewni powszechnej poprawy sytuacji płacowej sektora i może prowadzić do dalszego spłaszczania różnic wynagrodzeń między stanowiskami.

Rada wskazuje również na konieczność uwzględnienia sytuacji płacowej pracowników uczelni niebędących nauczycielami akademickimi, w tym pracowników administracyjnych, technicznych, laboratoryjnych i obsługi, których praca jest niezbędnym warunkiem prowadzenia badań naukowych i realizacji procesu kształcenia. Tymczasem projektowane rozporządzenie nie stanowi bezpośredniego instrumentu poprawy wynagrodzeń tych grup. Działania w zakresie polityki płacowej powinny obejmować wszystkich pracowników szkolnictwa wyższego i nauki, z uwzględnieniem wewnętrznych zasad wynagradzania oraz udziału reprezentujących ich organizacji związkowych.

Projektowana zmiana wpłynie również na wysokość stypendiów doktoranckich, które od 1 stycznia 2027 r. wyniosą co najmniej 3 677,80 zł przed oceną śródokresową i co najmniej 5 665,80 zł po tej ocenie. Oznacza to jednak, że stypendium przed oceną śródokresową pozostanie wyraźnie niższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę. Sytuacja ta istotnie utrudnia doktorantom koncentrację na przygotowaniu rozprawy i prowadzeniu badań. Rada podtrzymuje zatem potrzebę dalszej dyskusji nad poziomem stypendiów doktoranckich, w tym nad zgłaszanym przez Krajową Reprezentację Doktorantów postulatem odniesienia ich wysokości do minimalnego i przeciętnego wynagrodzenia za pracę, odpowiednio przed oceną śródokresową i po niej.

Poważne wątpliwości Rady budzi także sposób finansowania projektowanych zmian. Z oceny skutków regulacji wynika, że wzrost kosztów ma zostać sfinansowany w ramach planowanych limitów wydatków i środków własnych uczelni oraz jednostek naukowych, bez konieczności przeznaczenia dodatkowych środków ponad te limity. Przy zróżnicowanej sytuacji finansowej poszczególnych podmiotów rozwiązanie takie stwarza ryzyko ograniczania innych wydatków niezbędnych do realizacji zadań statutowych. Rada oczekuje przedstawienia przejrzystych zasad finansowania skutków regulacji, a także uzupełnienia OSR o liczbę pracowników rzeczywiście objętych obowiązkiem podwyższenia wynagrodzeń.

Rada podkreśla konieczność odejścia od corocznego, doraźnego dostosowywania minimalnych stawek wynagrodzeń do wzrostu płacy minimalnej. Za uzasadniony kierunek zmian uznaje ustanowienie przejrzystego mechanizmu powiązania minimalnego miesięcznego

wynagrodzenia zasadniczego profesora z przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem w gospodarce narodowej, w wysokości nie niższej niż dwukrotność tego wynagrodzenia. Rozwiązanie to wymagałoby odpowiednich zmian ustawowych, określenia jednoznacznej podstawy odniesienia oraz zapewnienia długookresowo stabilnych i przewidywalnych źródeł finansowania. Powinno również umożliwiać zachowanie właściwych proporcji między wynagrodzeniami na poszczególnych stanowiskach oraz stanowić podstawę szerszej reformy zasad wynagradzania wszystkich grup pracowników uczelni i jednostek naukowych.

W ocenie Rady polityka wynagrodzeń w sektorze szkolnictwa wyższego i nauki nie może ograniczać się do utrzymywania najniższych stawek, przekraczających jedynie ustawowe minimum płacowe, lecz powinna odpowiadać kwalifikacjom, odpowiedzialności i znaczeniu pracy akademickiej oraz tworzyć warunki do rozwoju kadry naukowej. Z tych względów Rada wnosi o ponowne przeanalizowanie projektowanej wysokości minimalnego wynagrodzenia zasadniczego profesora, uzupełnienie oceny skutków regulacji oraz podjęcie, w dialogu ze środowiskiem akademickim i reprezentatywnymi organizacjami związkowymi, prac nad systemowym mechanizmem kształtowania wynagrodzeń w szkolnictwie wyższym i nauce.

Uchwałę otrzymuje Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Marcin Pałys
Marcin Pałys 2026.11.20 10:49:14 +01'00'

dr hab. Marcin Pałys, prof. UW